

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра права та методики викладання правознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту історії, права та міжнародних відносин

Ю.В. Подрез
Ю.В. Подрез
«14» вересня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЮРИДИЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ

Галузь знань 08 Право
Спеціальність 081 Право
Освітньо-професійна програма Право

Перший рівень вищої освіти

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією НН інституту історії, права та міжнародних відносин

«14» вересня 2020 р.

Голова *Моцак С.І.* Моцак С.І.,
кандидат педагогічних наук, доцент

Суми – 2020

Розробник:

Шестопалов Роман Миколайович – кандидат юридичних наук, старший викладач

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри права та методики викладання правознавства

Протокол № 1 від «01» вересня 2020 р.

Завідувач кафедри

кандидат педагогічних наук, доцент

О.М. Іваній

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Бакалавр	Обов'язкова
		Рік підготовки:
1-й		
Семестр		
1-й		
Лекції		
18 год.		
Практичні, семінарські		
22 год.		
Лабораторні		
–		
Самостійна робота		
48 год.		
Консультації		
2		
Загальна кількість годин – 90		Вид контролю:
		залік

Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Юридична деонтологія» входить до переліку обов'язкових компонентів освітньо-професійної програми (цикл професійної підготовки).

Загальною метою викладання та вивчення навчальної дисципліни «Юридична деонтологія» є засвоєння здобувачами вищої освіти понятійно-термінологічного апарату та основних положень дисципліни, що пропонується до вивчення, а також умінь розвивати конкретну тему, аналізувати і узагальнювати ключові аспекти, вирішувати конкретні ситуації у відповідності до положень чинного законодавства.

Зазначене предметно стосується історичних аспектів становлення та розвитку юридичної професії, розуміння її місця серед інших видів суспільної діяльності, основних аспектів та особливостей організації та здійснення правничої діяльності.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **загальних компетентностей**:

- ЗК 1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 3.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 8.** Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 9.** Здатність працювати в команді.
- ЗК 10.** Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК 11.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК 12.** Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.
- ЗК 13.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство.
- ЗК 14.** Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **спеціальних компетентностей**:

- СК 1.** Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
- СК 3.** Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Виходячи з методологічних та пропедевтичних функцій дисципліни «Юридична деонтологія» її вивченню не передуює опанування інших навчальних дисциплін. Навпаки, її опанування є передумовою успішного вивчення інших правничих дисциплін.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання

ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин

ПРН 10. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.

ПРН 11. Володіти базовими навичками риторики.

ПРН 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

ПРН 13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

ПРН 15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

ПРН 17. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.

ПРН 18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.

ПРН 21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

4. Критерії оцінювання результатів навчання
Шкала оцінювання: національна та ECTS

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Оцінка «відмінно» ставиться коли студент має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.
82 – 89	Оцінка «добре» ставиться коли студент має гнучкі знання в межах навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
74 – 81	Оцінка «добре» ставиться коли студент знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь студента правильна, логічна, обґрунтована, хоча їм бракує власних суджень.
64 – 73	Оцінка «задовільно» ставиться коли студент відтворює основний навчальний матеріал, виконує завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.
60 – 63	Оцінка «задовільно» ставиться коли у студента відповідь фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення.
35 – 59	Оцінка «не задовільно» ставиться коли студент не логічно та незрозуміло відтворює навчальний матеріал.
1 – 34	Оцінка «не задовільно» ставиться коли студент відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.

Поточний контроль										Разом	Сума
ЗМ1					ЗМ2						
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 1.4	Т 1.5	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3	Т 2.4	Т 2.5		
Поточний контроль										75	100
8	7	7	8	8	8	6	7	8	8		
Контроль самостійної роботи										25	
3	5		4	5		3		3	5		

ЗМ – змістовий модуль; Т1.1, Т1.2, Т1.3 Т4.3 – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

В Університеті передбачено можливість **перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти** відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravovabaza>).

4.1 Критерії оцінювання видів роботи для поточного контролю

Під час оцінювання результатів навчання застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання студентами всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованих на опанування навчального навантаження шляхом поточного та підсумкового контролю. Система оцінювання курсу реалізується згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів під час відвідування лекцій, роботи на практичних

заняттях, виконання тестових завдань, та виконання інших видів самостійної роботи.

Поточний контроль складається з таких компонентів:

- **75 балів:** робота на *практичних* заняттях – підготовка доповідей, усні відповіді, участь в обговоренні питань / дискусіях, виконання практичних індивідуальних завдань, виконання тестових завдань, розв’язання задач.

- **25 балів:** контроль *самостійної роботи* – підготовка до семінарів та опрацювання теоретичного матеріалу, виконання домашніх завдань, підготування рефератів тощо.

Разом – **100 балів**

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання дисципліни можуть бути:

- усний контроль. Усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування. При індивідуальному опитуванні викладач ставить перед здобувачем вищої освіти декілька запитань, при фронтальному – серію логічно пов’язаних між собою питань перед усією аудиторією;

- письмовий контроль. Здійснюється за допомогою письмових робіт, які можуть бути короткочасними (15-20 хв.) і протягом усього заняття. Відрізняється глибиною діагностики (поверховий зріз чи ґрунтовний аналіз);

- тестовий контроль. Тести – спеціальні завдання, виконання (чи невиконання) яких вказує на наявність (або відсутність) у здобувача вищої освіти певних знань, умінь.

- підготовка доповідей, есе, презентацій.

Особлива увага при опануванні змісту навчальної дисципліни приділяється запобіганню порушенню академічної доброчесності та забезпечення довіри до результатів освітнього процесу та освітньої діяльності, розумінню здобувачами вищої освіти значення академічної доброчесності та наслідків недотримання її постулатів.

Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Юридична деонтологія» складається з двох модулів.

Модуль 1
Тема 1. Вступ до юридичної деонтології
1. Загальні положення про професійну юридичну діяльність.
2. Історія становлення та розвитку деонтологічних знань.

3. Поняття юридичної деонтології як науки та навчальної дисципліни.
4. Предметні характеристики юридичної деонтології.
5. Методологія юридичної деонтології.
6. Функції, принципи та завдання юридичної деонтології.
Тема 2. Юридична наука, освіта та практика
1. Загальні положення про природу правничої науки, освіти та практики.
2. Становлення та історичний розвиток правничої науки, освіти та практики.
3. Галузева класифікація юридичної науки, освіти та практики.
4. Взаємозв'язок правничої науки, освіти та практики з іншими сферами та системами суспільної життєдіяльності.
5. Взаємозв'язок правничої науки, освіти та практики з державою та державною діяльністю.
6. Правова характеристика юридичної практики.
Тема 3. Основи юридичної професії
1. Загальні положення про юридичну професію.
2. Сутнісні ознаки правничої професії.
3. Класифікація видів юридичної діяльності.
4. Основні стандарти професійної юридичної діяльності.
5. Характеристика окремих видів професійної юридичної діяльності.
Тема 4. Характеристика окремих видів професійної юридичної діяльності
1. Основні галузі та види професійної юридичної діяльності.
2. Загальні положення про основні юридичні спеціальності.
3. Характеристика діяльності правника в державних та недержавних структурах і системах.
4. Характеристика професійної юридичної діяльності в галузі судочинства.
5. Характеристика професійної юридичної діяльності в галузі прокуратури.
6. Характеристика професійної юридичної діяльності в галузі адвокатури.
7. Характеристика професійної юридичної діяльності в галузі нотаріату.
8. Характеристика професійної юридичної діяльності в галузі економіки.
Тема 5. Характеристика професійної юридичної практики
1. Загальні положення про юридичну професійну практику.
2. Суб'єктивний та об'єктивний склад юридичної професійної практики.
3. Характеристика професійних юридичних дій та операцій.
4. Професійні аспекти приватної та публічної юридичної практики.
5. Результати юридичної професійної практики.
Модуль 2
Тема 6. Загальні положення про культуру професійної юридичної діяльності
1. Поняття професійної культури правника.
2. Зміст професійної культури правника.
3. Структура професійної культури правника.
4. Правова культура правника.

5. Морально-етична та релігійна культура правника.
6. Психологічна культура правника.
7. Політична культура правника.
Тема 7. Правова культура правника
1. Загальні положення про правову культуру правника.
2. Соціальна природа професійної діяльності правника.
3. Професійні аспекти мислення та діяльності правника.
4. Поняття юридичної кваліфікації та правового професіоналізму.
5. Характеристика професійної деформації.
Тема 8. Морально-етична культура правника
1. Загальні положення про морально-етичну культуру правника.
2. Основні моральні стандарти професійної юридичної діяльності.
3. Морально-етичне виховання якостей правника.
4. Етична культура професійної правничої діяльності.
5. Моральна деформація професійної юридичної діяльності.
Тема 9. Політична культура правника
1. Загальні положення про політичну культуру правника.
2. Зміст політичної культури правника.
3. Формування політичної культури правника.
4. Різногалузеві вимоги до політичної культури правника.
5. Взаємозв'язок політичної культури правника та держави.
Тема 10. Психологічна культура правника
1. Загальні положення про психологічну культуру правника.
2. Зміст психологічної культури правника.
3. Особливості застосування психологічних прийомів у професійній юридичній діяльності.
4. Особливості професійного спілкування правників.
5. Конфліктологія у професійній юридичній діяльності.

Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин							
	денна форма навчання				заочна форма навчання			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
Л		П	С.Р.	Л		С	С.Р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1								
Тема 1. Вступ до юридичної деонтології	10	2	2	4				
Тема 2. Юридична наука, освіта та практика	8	2	2	4				
Тема 3. Основи юридичної професії	8	2	2	4				

Тема 4. Характеристика окремих видів професійної юридичної діяльності	12	-	4	8				
Тема 5. Характеристика професійної юридичної практики	12	2	2	8				
Модуль 2								
Тема 6. Загальні положення про культуру професійної юридичної діяльності	8	2	2	4				
Тема 7. Правова культура правника	8	2	2	4				
Тема 8. Морально-етична культура правника	8	2	2	4				
Тема 9. Політична культура правника	8	2	2	4				
Тема 10. Психологічна культура правника	8	2	2	4				
	90	18	22	48				
Консультації		2						

Теми та план практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми
1	Вступ до юридичної деонтології
2	Юридична наука, освіта та практика
3	Основи юридичної професії
4	Характеристика окремих видів професійної юридичної діяльності
5	Характеристика професійної юридичної практики
6	Загальні положення про культуру професійної юридичної діяльності
7	Правова культура правника
8	Морально-етична культура правника
9	Політична культура правника
10	Психологічна культура правника

Теми та план самостійної роботи

№ з/п	Назва теми
1	Вступ до юридичної деонтології
2	Юридична наука, освіта та практика
3	Основи юридичної професії
4	Характеристика окремих видів професійної юридичної діяльності

5	Характеристика професійної юридичної практики
6	Загальні положення про культуру професійної юридичної діяльності
7	Правова культура правника
8	Морально-етична культура правника
9	Політична культура правника
10	Психологічна культура правника

Питання для підсумкового контролю

1. Загальні положення про професійну юридичну діяльність.
2. Історія становлення та розвитку деонтологічних знань.
3. Поняття юридичної деонтології як науки.
4. Поняття юридичної деонтології як навчальної дисципліни.
5. Предметні характеристики юридичної деонтології.
6. Методологія юридичної деонтології.
7. Функції юридичної деонтології.
8. Принципи юридичної деонтології.
9. Завдання юридичної деонтології.
10. Загальні положення про природу правничої науки, освіти та практики.
11. Загальні положення про природу правничої освіти.
12. Загальні положення про природу правничої практики.
13. Становлення та історичний розвиток правничої науки, освіти та практики.
14. Галузева класифікація юридичної науки та освіти.
15. Галузева класифікація юридичної практики.
16. Взаємозв'язок правничої науки та освіти з іншими сферами та системами суспільної життєдіяльності.
17. Взаємозв'язок правничої практики з іншими сферами та системами суспільної життєдіяльності.
18. Взаємозв'язок правничої науки, освіти та практики з державою та державною діяльністю.
19. Правова характеристика юридичної практики.
20. Загальні положення про юридичну професію.
21. Сутнісні ознаки правничої професії.
22. Класифікація галузей юридичної діяльності.
23. Класифікація видів юридичної діяльності.
24. Основні стандарти професійної юридичної діяльності.
25. Галузеві стандарти професійної юридичної діяльності.
26. Характеристика окремих видів професійної юридичної діяльності.
27. Основні галузі професійної юридичної діяльності.
28. Основні види професійної юридичної діяльності.
29. Загальні положення про основні юридичні спеціальності.
30. Характеристика діяльності правника в державних та недержавних структурах і системах.

31. Характеристика професійної юридичної діяльності в галузі судочинства.
32. Характеристика професійної юридичної діяльності в галузі прокуратури.
33. Характеристика професійної юридичної діяльності в галузі адвокатури.
34. Характеристика професійної юридичної діяльності в галузі нотаріату.
35. Характеристика професійної юридичної діяльності в галузі економіки.
36. Кваліфікаційні вимоги до професійної юридичної діяльності в галузі судочинства.
37. Кваліфікаційні вимоги до професійної юридичної діяльності в галузі прокуратури.
38. Кваліфікаційні вимоги до професійної юридичної діяльності в галузі адвокатури.
39. Кваліфікаційні вимоги до професійної юридичної діяльності в галузі нотаріату.
40. Кваліфікаційні вимоги до професійної юридичної діяльності в галузі економіки.
41. Види професійної юридичної діяльності в державних та недержавних структурах і системах.
42. Види професійної юридичної діяльності в галузі судочинства.
43. Види професійної юридичної діяльності в галузі прокуратури.
44. Види професійної юридичної діяльності в галузі адвокатури.
45. Види професійної юридичної діяльності в галузі нотаріату.
46. Професійні особливості діяльності правника в державних та недержавних структурах і системах.
47. Професійні особливості юридичної діяльності в галузі економіки.
48. Професійні особливості юридичної діяльності в галузі судочинства.
49. Професійні особливості юридичної діяльності в галузі прокуратури.
50. Професійні особливості юридичної діяльності в галузі адвокатури.
51. Професійні особливості юридичної діяльності в галузі нотаріату.
52. Професійні особливості юридичної діяльності в галузі економіки.
53. Загальні положення про юридичну професійну практику.
54. Суб'єктивний склад юридичної професійної практики.
55. Об'єктивний склад юридичної професійної практики.
56. Характеристика професійних юридичних дій та операцій.
57. Професійні аспекти приватної та публічної юридичної практики.
58. Результати юридичної професійної практики.
59. Загальні положення про культуру професійної юридичної діяльності.
60. Поняття професійної культури правника.
61. Зміст професійної культури правника.
62. Структура професійної культури правника.
63. Правова культура правника.

64. Морально-етична та релігійна культура правника.
65. Психологічна культура правника.
66. Політична культура правника.
67. Соціальна природа професійної діяльності правника.
68. Професійні аспекти мислення та діяльності правника.
69. Поняття юридичної кваліфікації та правового професіоналізму.
70. Характеристика професійної деформації.
71. Загальні положення про морально-етичну культуру правника.
72. Основні моральні стандарти професійної юридичної діяльності.
73. Морально-етичне виховання якостей правника.
74. Етична культура професійної правничої діяльності.
75. Моральна деформація професійної юридичної діяльності.
76. Поняття та зміст політичної культури правника.
77. Формування політичної культури правника.
78. Різномалузеві вимоги до політичної культури правника.
79. Взаємозв'язок політичної культури правника та держави.
80. Загальні положення про психологічну культуру правника.
81. Зміст психологічної культури правника.
82. Особливості застосування психологічних прийомів у професійній юридичній діяльності.
83. Особливості професійного спілкування правників.
84. Конфліктологія у професійній юридичній діяльності.
85. Професійна культура правничої діяльності в галузі економіки.
86. Професійна культура правничої діяльності в галузі судочинства.
87. Професійна культура правничої діяльності в галузі прокуратури.
88. Професійна культура правничої діяльності в галузі адвокатури.
89. Професійна культура правничої діяльності в галузі нотаріату.
90. Професійна культура правничої діяльності в галузі економіки.

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна:

1. Юридична деонтологія [Текст] : підручник / НЮУ ім. Ярослава Мудрого; за заг. ред. О. В. Петришина. - Харків : Право, 2014. - 248 с.
2. Гусарев, С. Д. Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності) [Текст] : навч. посіб / С. Д. Гусарев, О. Д. Тихомиров. 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 495 с.
3. Сливка С.С. Юридична деонтологія: Навчальний посібник / К.: Атіка, 2008.- 296 с.
4. Молдован А.В., Богдан Л.С. Юридична деонтологія. Вступ до спеціальності: Навчальний посібник. 2015. - 224 с.
5. Юридична деонтологія [Текст] : підручник / Ткаченко В. Д., Погребняк С. П., Лук'янов Д. В. та ін./ за ред. В. Д. Ткаченка. Вид. друге. – Х. : Одиссей, 2008. – 256 с.
6. Богатирьов, І Г. Юридична деонтологія [Текст] / І. Г. Богатирьов, П. В. Макушев, В. М. Торяник. – Х. : Харків юрид., 2009. – 212 с.

Додаткова:

1. Конституція України.
2. Закон України «Про міжнародні договори України» від 29.06.2004 р. № 1906-IV.
3. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р.
4. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права.
5. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права.
6. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна: підручники та навчальні посібники, перелік яких наведений у змісті цього силабусу навчальної дисципліни.

Інформаційні інтернет-ресурси:

1. <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. <http://www.president.gov.ua/>
3. <http://www.kmu.gov.ua/>
4. <https://minjust.gov.ua/>
5. <https://unba.org.ua/>